

بەش..جوگرافيا

كۆلپژ..ئاداب

زانكۆ.. سه لاهه دين/هه وئير

بابهت ... بنه ماكانى داتاي شوينى

په رتوو كى كۆرس سالى سينيهم

ناوى مامۆستا : سردار بابكر عبدالله

سالى خویندن: ۲۰۲۳-۲۰۲۴

پەرتووکی کۆرس Course Book

1. ناوی کۆرس	پهكهم
2. ناوی مامۆستای بەر پەرس	سردار بابكر عبدالله
3. بەش/ کۆلیژ	جوگرافيا / ناداب
4. پەيوەندی	ئيميل: sardar.abdalla@su.edu.krd
5. يهكەى خویندن (به ساعات) له ههفتهیهك	3 يهكە له ههفته
6. ژماره‌ی کارکردن	3 كات ژمير له ههفتهیهك (2) كاتژمير پراكتيكي (1) كاتژمير تيوري
7. كۆدى كۆرس	
8. پروفایه‌لی مامۆستا	من مامۆستای یاریده‌ده‌ر / سردار بابكر عبدالله ، له ساڵی 2019 وە مامۆستام له كۆلیژی ناداب ، بهشی جوگرافيا ، پسپۆریم زانستی جوگرافيايه ، وە هه‌لگری پروانامه‌ی ماسترم له بوری (GIS &RS) له زانکۆی پۆرتسمۆس – بریتانیا.
9. وشه سه‌ره‌کیه‌کان	Principles of spatial data . بنه‌ماکانی داتای شوینی . مبادی و تحلیل المکانی
10. گرنگی کۆرس:	گرنگی بابه‌ ته‌ كه‌ خوێ ده‌ بینیته‌وه‌ له‌ زانستی بنه‌ماکانی داتای شوینی كه‌ لایه‌ نیکی گرنگه‌ له‌ زانستی جوگرافيای ته‌كنلۆجی ، ته‌قه‌نیات ، و‌ه‌ به‌ یه‌ كێك له‌ بابه‌ ته‌ به‌ پایه‌ خه‌ كان دادهنریت له‌ به‌ شی جوگرافيا . ده‌ كریت له‌ ریگه‌ ی شاره‌زابونی قوتابیان به‌ زانسته‌ كه‌ ، ببنیته‌ بنچینه‌ به‌ کی باش بو‌ شاره‌زابوون و‌ نه‌ نجامدانی توێژینه‌وه‌ و‌ کارکردن له‌ بواره‌کانی نه‌خشه‌سازی و‌ دروست کردنی نه‌خشه‌ و‌ شاره‌زابون له‌ بنچینه‌کانی دروستکردنی نه‌خشه‌ی شوینی دیارده‌ سروشتی و‌ مرۆیه‌کان به‌ به‌رنامه‌ی (arcmap GIS)

.
<p>11. نامانجهكانى كۆرس پيدانى زانيارى گشتى و تاييهت به زانستى بنهماكانى داتاي شويى به قوتايان .</p> <p>ناشناكردى فيرخواز و قوتايان به زانستى بنهماكانى داتاي شويى ، ههروهها باگراوندنيكى گشتى و ههمه چيشن له سهر جورهكانى داتاي شويى و وهسفى و كردارهكانى پهيوهست به بابتهكه به شيويه پراكتيكي و تيورى دهدرنيت به فيرخوز به شيويهكى گشتى .</p>
<p>12. نهركهكانى قوتايى پهيوهست بون و نامادهبوونى قوتايى له كاتى دياريكراوى وانه .</p> <p>- ناراستهكردن و هاندانى قوتايى بۆ گهران به دواى زانيارى و سهرچاوهكان و به شدارى كردنى له ناو وانه</p> <p>- ناراستهكردن و هاندانى قوتايى بۆ گهران به دواى زانيارى و سهرچاوهكان و به شدارى كردنى له ناو وانه</p> <p>- يهكيكى تر له نهركهكانى قوتايى نهويه پيوسته كه ههول بدات بۆ دهرجوون و به دهستهينانى نه نجامى باش له تاقى كردنهوهكان</p> <p>- پابهند بون و پاراستنى نارامى ناو هولى وانه خويندن</p>
<p>13. ريگهى وانه ووتنهوه : - بهكارهينانى داتا شو و تهختهى سبى و ماجيىك ، بۆ مهپهستى رونكردنهوهو پيدانى رونكردنهوهى زياتر به فيرخوازن.</p> <p>- ههروهها به شيواى پراكتيكي له ناو كلاس له سهر لابتوپ به گروپ وانه كرداريهكان نه نجام دهدرنيت.</p> <p>- ريگه به قوتايان دهدرنيت به شدارى بكه ن له ديالوك و گفتگوى كراوه له سهر بابته كه له چوارچيويهى بابتهى په يوهنديدار .</p> <p>- تاقىكردنهوهى پراكتيكي و تيورى</p>
<p>14. سيستهمى ههلسهنگاندن: سيستهمى ههلسهنگاندنى قوتايى له ريگه ي نه نجام دانى تاقىكردنهوهو و پابه ندبوونى به كاتى وانه و ههروهها چالاكى و به شدارى كردنى روژانه و هه لسوكهوتنه كانى قوتاييه له ناو وانه .</p> <p>به شيويهيك دوو تاقىكردنهوه له چواچيويهى كوشش كه به ههردوو تاقىكردنهوهكهو چالاكيهكانى قوتايى % 40 نمرهى كوشش له خو ده گرنيت ، له كه ل % 60 نمرهى كوتاي سال.</p>

15. دهرنه نجامه کانی فیربوون

له کۆتايدا و دوای تهواکردن بابيه ته که ، فیرخواز ده توانیت شاره زایه کی باش په یدا بکات له سهه بابيه ته که به گشتی وه ده توانیت له کاتی نوسین و پیشکه ش کردنی توێژینه وهدا له و بواره ببیته خاوهن باگراوند و پاشخانیکی زانستی باش له سهه دروست کردنو دهسکهوتنی داتا شوینییه کان و چۆنییهتی بهکارهینانیان و شی کردنه وهیان له بواری نهخشه سازیداوه به مهستی خزمهت کردن له بواری زانست و مرفهیهتیدا ..

16. لیستی سهه چاوه کان

د. جمعه محمد داود . اساس التحليل المکانی في اطار نظم المعلومات الجغرافية . النسخة الاولى ۲۰۱۲

-- درشا صابر نوفل . التحليل المکانی . جامعة عين الشمس . ۲۰۲۱

- Martin wegmann. An introduction to spatial data analysis

- <https://freecomputerbooks.com/Geospatial-Analysis.html>

۱۷ بابيه ته کان

- دهستهوا ژ مهکان

- دیتیم (Datum)

- داتا (Data)

- داتا سیټ (DataSet)

- زانیاری (Information)

- داتا بهییس : (Data base)

- داتا جوگرافیا بهییه کان Geographic Data

- داتا شوینییه کان (Spatial Data)

- جووری داتا کان له GIS :

- جوورهکانی داتای شوینی

- چۆنییهتی دروست کردنی Shape File

- چۆنییهتی دروست کردنی geodatabase

- سیسته می دهست نیشان کردنی شوینی coordinate system

**geographic coordinate system-
project coordinate system -**

- کرداری جیو ریفرنسنگ (Georeferencing)
- کرداری دروستکردنی تهییل (attribute table)
- کرداری دیجیتایزینگ (digitalizing)
- رگهز هکانی کرداری (snapping)
- کهرسته هکانی نهخشه کیشان (sketching tools)
- کهرسته هکانی چاک کردن (edit tools)
- کهرسته هکانی بونیادی یارمه تیده (consternation tools)

18. بابتهی پراکتیک (نهگهر هه بیته)

19. تاقیکردنه وه کان

له م بابته تادا پرسیاره ی گشتگیرو همه چه شن ده بن له سهر بابته تی په یوه نیدار .. به شیوه یک پرسیاره کان خویان له م جوره پرسیارانه دا ده بیته وه ..

- ۱- ناساندن و پیناسه ی ده سته واژه کان
- ۲- روونکردنه وه وه کو چون...؟ هؤکاره کانی چین...؟ بؤچی ...؟ هتد
- ۳- پرکردنه وه ی بؤشای به وشوی گونجاو..
- ۴- راست و ههله ...
- ۵- جیاوازی و بهراورد ...
- ۶- روونکردنه وه به خسته رووی نمونه وه
- ۷- ژماردن و باس کردن ...
- ۸- ههروه ها تاقیکردنه وه به شیوه ی پراکتیکی له سهر کومپیوتر .

20. تیبینی تر

لیره ماموستای وانه بیژ ده توانیت تیبین وکومه نتی خوی بنوسیت بؤ ده وله مه ندردنی په رتو وکه که ی.

21. پینداچوونه وه ی هاوهل

نهم کورسبووکه ده بیته له لایهن هاوهلنکی نه کادیمیوه سهر بکریته و ناوه رۆکی بابته هکانی کورسه که په سه ند بکات و چهند وشه یه یک بنوسیت له سهر شیای ناوه رۆکی کورسه که و واژووی له سهر بکات. هاوهل نهو که سه یه که زانیاری هه بیته له سهر کورسه که و ده بیته پله ی زانستی له ماموستای یاریده ده ر که متر نه بیته.